

TANGO

Bohaterowie:

Artur – Syn Eleonory i Stomila, 25 lat, studiuje trzy fakultety w tym medycynę i filozofię, buntownik, nie mogący pogodzić się ze złem świata, niewyrażający aprobaty dla chaosu i zaniku wartości, samotnie podejmujący wysiłek, aby naprawić świat

Stomil – ojciec Artura, mąż Eleonory, jest zaniedbany, gardzi wszelkimi normami, w młodości z Eleonorą burzył konwencje, prowokował skandalicznym zachowaniem, odrzucał wszelkie rygory i normy, należy do pokolenia, które uwolniło świat od zasad, sprowadziło go do anarchii, zajmuje się eksperymentami w sztuce

Edek – kochanek Eleonory, bezmyślny, prostacki, wulgarny, zwierzęcy, wyzbyty wszelkich form i norm, wszystkich traktuje lekceważąco, symbolizuje masowe ruchy społeczne XX wieku, totalitaryzm: nazizm i komunizm, postać Edka została wprowadzona, by wyjść poza układ rodzinny i wprowadzić związki społeczno-klasowe, Edek jako jedyny obcy reprezentuje inną klasę społeczną, Nie wiadomo, jak Edek znalazł się w tym inteligenckim domu, ale wszyscy go lubią, podziwiają jego naturalność, autentyczność, a prymitywizm i chamstwo biorą za prostotę, gdy usiłowania Artura skończyły się jego klęską, inicjatywę przejął Edek – zrealizował pomysł Artura

Eugeniusz – wuj Artura, brat Eugenii, początkowo wspiera Artura w walce o zasady, potem jednak staje po stronie Edka, jest niepewny, niezdecydowany, jest oportunistą, po cichu sprzyja Arturowi, chce mu pomagać, ale po śmierci Artura ulega przemocy Edka i tańczy z nim tango

Eugenia – babcia Artura, siostra Eugeniusza, nie przyjmuje tradycyjnej roli babci, woli grać z Edkiem w karty, za karę Artur wysyła ją, by poleżała na katafalku po dziadku i pomyślała o śmierci, w finale rzeczywiście umiera, cechuje ją brak własnego zdania, chęć przypodobania się młodym

Eleonora – matka Artura, żona Stomila, kochanka Edka, stara się nie wchodzić w żadną „formę”, bo celem jej życia stało się burzenie norm, jest ubrana tandetnie, zaniedbana, jej wygląd ma również świadczyć o absolutnym chaosie norm panującym na świecie, jaki stworzyło jej pokolenie, jej młodość upłynęła na burzeniu norm i konwenansów, prowokowała skandalicznym zachowaniem, należała do pokolenia, które uwolniło świat od zasad, co spowodowało anarchię

Ala – kuzynka Artura, narzeczona Artura, młoda, osiemnastoletnia dziewczyna, zadbana, ładna, pozbawiona zasad obyczajowych, myśli, że Artur żeni się z nią tylko dla formy, dlatego zdradza go z Edkiem, wiadomość o zdradzie staje się źródłem załamania Artura i jedną z przyczyn jego śmierci, Ala funkcjonuje w świecie pozbawionym norm i zasad, dopasowuje się do sytuacji, Artur nie mówi jej, że ją kocha, więc Ala zdradza go z Edkiem, uświadamiając przy tym Arturowi, że i on nie postępuje z nią zgodnie z normami

PROBLEMATYKA:

Tytuł utworu – na koncu utworu Edek i Eugeniusz tanczą tango, jest to nawiązanie do „Wesela” Wyspiańskiego, jest to groteskowy symbol roli intelektualisty we współczesnym świecie oraz groteskowe przedstawienie dramatu rodzinnego, czas oraz dokładne miejsce akcji nie zostały podane co podkreśla uniwersalność utworu, jest to ostrzeżenie przed niszczącymi świat ludzkich wartości nihilizmem i anarchią

Dwoje głównych bohaterów jest stworzone na podstawie kontrastu Artur - porządny, inteligentny, zadbany, kulturalny młodzieniec, Edek – prosty, zaniedbany, niekulturalny mężczyzna

Świat, w którym żyją bohaterowie nie funkcjonuje tak jak powinien, nie występuje tu schemat tradycyjnej rodziny, najstarsi jej członkowie zachowują się dziecinnie, rodzice Artura są wyzwolonymi buntownikami, matka beztrąsko przyznaje się do zdradzania swojego męża

Artur próbuje wprowadzić porządek i tradycje w rodzinie, sprzeciwia się chamstwu Edka, daje rodzinie kary, które zostały przedstawione w komiczny, groteskowy sposób: Edkowi każe stać w kącie przodem do ściany, babci leżeć na katafalku, a wujkowi każe siedzieć z klatką dla ptaków na głowie, Artur próbuje zmusić ojca do poważnego zachowania i o zapięcie guzików od koszuli nocnej oraz próbuje zmusić Alę do wzięcia z nim tradycyjnego ślubu, początkowo wszystko idzie zgodnie z planem Artura, jednak Edek zabija go i przejmuje władzę w domu, domownicy są zmuszeni go słuchać, pod koniec zmusza Eugeniusza do odtanceria z nim tanga, zakończenie sztuki oznacza, że do domu Stomila powróci wszechwładny chaos etyczny i moralny, mający w zamyśle autora stanowić ostrzeżenie przed groźbą zniszczenia wrażliwości i inteligencji przez brutalność, zdominowany przez Edka dom symbolizuje zniewolone i sterroryzowane społeczeństwo, utwór można odczytać jako przypowieść o niszczeniu ludzi wybitnych, zagubionych w rzeczywistości, lecz usiłujących odbudować świat wartości moralnych i etycznych

Głównym tematem „Tanga” jest konflikt pokoleń, w którym role starych i młodych zostają odwrócone, syn zarzuca rodzicom, że doprowadzili do kompletnego chaosu, zniszczyli wszelkie zasady, zerwali z tradycją, odbierając mu tym prawo do buntu,

wolność, jaką wprowadzili, okazała się przymusem nie do zniesienia, konflikt ten wprowadza do dramatu problematykę społeczno-obyczajową - ukazuje obraz społeczeństwa po rewolucji obyczajowej wolność, o którą walczyły kolejne pokolenia, a którą generacja Stomila i Eleonory doprowadziła do granic absurdu, nie przynosi nikomu szczęścia, konflikt ten dotyczy także sfery moralnej - łamanie podstawowych zasad prowadzi do zniszczenia więzi rodzinnych, upadek moralności stwarza grunt do zaistnienia władzy totalitarnej

Problematyka polityczna ujawnia się w dążeniu Artura do przywrócenia dawnego porządku, co można odczytywać jako powstawanie rządów totalitarnych, Artur, młody inteligent, odkrywa, że tylko władza nad życiem i śmiercią jest w stanie zmusić rodzinę do przestrzegania zasad moralnych i norm obyczajowych, jest gotów posłużyć się w tym celu bronią, zraniony w swojej miłości, traci czujność, co wykorzystuje brutalny Edek, który bez wahania zabija Artura, Edek jest uosobieniem bezmyślnej siły, przejęcie przez niego władzy to początek totalitaryzmu w domu Stomila

Wątkiem pobocznym jest kwestia funkcji i znaczenia sztuki po rewolucji obyczajowej, Mrozek ukazuje degradację sztuki, która nie ma ambicji wyrażania prawdy, bazuje na emocjach i dąży do wywoływania silnych wrażeń, które nie prowadzą do żadnych refleksji